

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије

ZAŠTITA AUTORSKIM I SRODNIM PRAVIMA U INDUSTRIJI OGLAŠAVANJA

Jelena Radojević, dipl. pravnik
savetnik za autorsko i srodna prava
U Beogradu, 05.11. 2012. godine

Uvod

INDUSTRIJA OGLAŠAVANJA – reklamna industrija ili *advertajzing* (*engl. Advertising Industry*)

S obzirom na kulturni i ekonomski značaj prava intelektualne svojine - autorskog i srodnih prava u industriji oglašavanja – reklamnoj i drugim kreativnim industrijama (muzička, filmska, industrija softvera, video igara, izdavačka, medijska industrija itd.) postavlja se pitanje:

Da li se kreativni proizvodi reklamne industrije na adekvatan način prepoznaju i da li su zaštićeni?

- referentna zakonska regulativa
- nadležnost Zavoda za intelektualnu svojinu u postupku evidencije autorskih dela i predmeta srodonopravne zaštite

Međunarodni pravni okvir – Međunarodni ugovori: obaveza obezbeđenja efikasne zaštite autorskog i srodnih prava u zakonima država potpisnica;
Direktive EU: usaglašavanje sa pravnim tekovinama EU ....

- Obezbeđenje standarda i principa koji se odnose na važenje, obim i korišćenja prava IS vezanih za trgovinu
- Da se obezbedi primenljivost odgovarajućih međunarodnih sporazuma o
  - Svaka država ugovornica obavezuje se da donese sve potrebne propise u cilju obezbeđenja dovoljne i efikasne zaštite prava autora i svih drugih nosilaca ovih prava na književna, naučna i umetnička dela, kao što su spisi, muzička, dramska i kinematografska dela, slikarstva, rezbarstvo i vajarstvo
  - Univerzalna (svetska) konvencija o autorskom pravu, 1971, čl.1
  - Bernska konvencija za zaštitu književnih i umetničkih dela, 1886, čl.36. st.1. - mere za primenu konvencijskih odredaba

Propisi

- **ZAKON O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA** na dalje ZASP (“Sl.glasnik RS”, br. 104/2009 i 99/2011)
- **UREDBA** o uslovima koje treba da ispunjavaju primerci autorskih dela i predmeta srodnih prava koji se deponuju, unošenju u evidenciju i deponovanju autorskih dela i predmeta srodnih prava i sadžaju evidencije deponovanih autorskih dela i predmeta srodnih prava, kod nadležnog organa
- Drugi relevantni propisi:
ZAKON O OGLAŠAVANJU (“Sl. glasnik RS”, br.79/2005)
- *Infrastruktura za sprovođenje propisa*
Tržišna inspekcija, carina, pravosudni organi, policija, i drugi nadležni državni organi i institucije

Uslovi za zaštitu dela reklame

Koji su to reklamni proizvodi koji mogu nositi - © **Simbol** - da su zaštićeni putem **autorskog prava** (*Copyright*)?

Autorsko delo - bitna svojstva

originalnost + određenost izražajne forme

(ZASP, član 2. stav 1)

- Ideja – bez forme kojom se konkretizuje u autorskom delu, ne može da bude zaštićena!
- Nije od značaja za kvalifikaciju: namena, veličina, sadržina i način ispoljavanja, kao i dopuštenost javnog saopštavanja sadržine autorskog dela -

Naznačeni aspekti predmetom su regulative Zakona o oglašavanju

- ZASP – Zakon o oglašavanju – odnos posebnog zakona i opšteg zakona

Vrste autorskih dela

- pisana dela (knjige, brošure, članci, prevodi, računarski programi)
- dramska, dramsko-muzička, koreografska i pantomimska dela
- muzička dela
- filmska dela (kinematografska i televizijska dela)
- dela likovne umetnosti (slike, crteži, skice, grafike, skulpture idr.)
- dela arhitekture, primenjene umetnosti i industrijskog oblikovanja
- kartografska dela
- planovi, skice, makete i fotografije
- pozorišna režija
- prerade autorskih dela (muzičke obrade, aranžmani, adaptacije idr.), ako ispunjavaju uslove iz čl.2.st.Zasp-a
- Zbirke (muzička zbirka, grafička mapa, izložba, baza podataka i dr.

ZASP, čl.2 st.2

Oglasno sredstvo

- **Oglasno sredstvo** letak, prospekt, ambalaža proizvoda, plakat, fotografija, ogledni karton, pano, transparent, bilbord, rasvetno telo, displej, motorno vozilo, sredstvo poslovne komunikacije (memorandum, koverta, poslovna karta) sredstvo poslovne reprezentacije (čestitka, kalendar, rokovnik) kao i druga sredstva pomoću kojih se oglasna poruka (Zakon o oglašavanju, čl. 2. st.1tač.3)

- **Idejno rešenje oglasnog sredstva** može biti autorsko delo i predmet zaštite autorskim pravom (ZASP, čl.2.st.1. i 2.)

Zakon o oglašavanju uređuje se, između ostalog, uslovi i način oglašavanja, načela oglašavanja, način emitovanja oglasne poruke i poruke TV prodaje i sankcioniše neistinito, upoređujuće i prevarno oglašavanje

Da li su reklamni slogani zaštićeni?

- Izražajna forma **slogana** kao i drugih kratkih rečenica koje mogu sadržati reklamne poruke – suviše je kratka da bi se moglo konstituisati autorsko pravo
- Složeno vizuelno rešenje reklamnog dela koje sadrži i slogan, moglo bi uživati autorskoprvnu zaštitu celine kreativnog rešenja, ako su ispunjeni zakonski uslovi za takvu zaštitu (ZASP, čl.2,st.1.i 2.), ali pitanje kako zaštititi slogan ostaje otvoreno!
- vizuelno rešenje logotipa bi moglo da uživa zaštitu i putem autorskog prava kao i žigom, koliko su ispunjeni zakonski uslovi za takvu zaštitu (ZASP, čl.2,st.1.i 2.)
- Pitanje kvalifikacije autorskog dela je faktičko pitanje koje može biti predmet dokazivanja i osporavanja pred sudom

Slajd: 1

Identifikacija prava na reklamnoj fotografiji

Informacija o pravima: saglasnost za korišćenje fotografije u ovoj prezentaciji odobrio © Emir Memedovski, autor fotografije, Novi Sad

model: Olga Avramović, balerina SNP, Novi Sad

- Reklamna poruka –oglasno sredstvo
- Fotografija reklamne poruke kao autorsko delo (ZASP, čl.2.st.2.tač.9)
- zaštita fotografije kao autorskom dela propisima **autorskog prava**
- **Lična prava** u pogledu zapisa lika na fotografiji kao oglasnoj poruci i sredstvu (Zakon o oglašavanju, čl. 4)

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије

Zaštita multimedijalnih dela reklame?

- ZASP izričito ne pominje multimedijску produkciju i autorska dela, odnosno predmete srodnih prava, ali su oni zaštićeni po svakom segmentu njihovog objedinjenog sadržaja (muzika, tekst fotografija, slika, isečci slika, fotografija kao i izbor i raspored kombinovanja tih elemenata, digitalna slika – autor kompozicije fotografija ... Idr.)

Informacija o autorskom pravu

© *Simbol zaštićenog autorskog prava*

- Ime nosioca prava
- Godina prvog objavljivanja, štampanja dela

(naznaka da je autorsko pravo zadržano, čl.3.UK)

-Ograničenje trajanja prava: 70 godina posle smrti autora

Predmeti srodnopravne zaštite:

Interpretacija /pravo interpretatora

- Fonogram
- Videogram (pravo filmskog producenta – proizvođača videograma
- Emisija, baze podataka, pravo izdavača ....

Nosioци prava imaju читав низ искључивих права /na umnožavanje, javno saopštavanje, itd. ,shodno regulativi ZASP-a

sadržina autorskog prava

Moralna prava

Obezbeđuju zaštitu autorovog stvaralačkog integriteta i ugleda

Imovinska prava

Obezbeđuju zaštitu ekonomskog interesa nosioca prava u komercijalnoj dobiti od eksploatacije autorskog dela ili predmeta srodonpravne zaštite

Marketinška agencija- kreativni tim – naručilac reklamnog projekta ili kapanje, TV spota, radio oglasne poruke itd. *Autorski ugovori - posebna pravila* - lanac za transfer autorskog prava u reklamnoj sferi

Autorski ugovori:

- ukoliko je delo stvorio zaposleni, kao sastavni deo svog posla
- delo naručeno ili stvoreno na osnovu posebne narudžbine .... Idr..

Povreda autorskog/srodnih prava

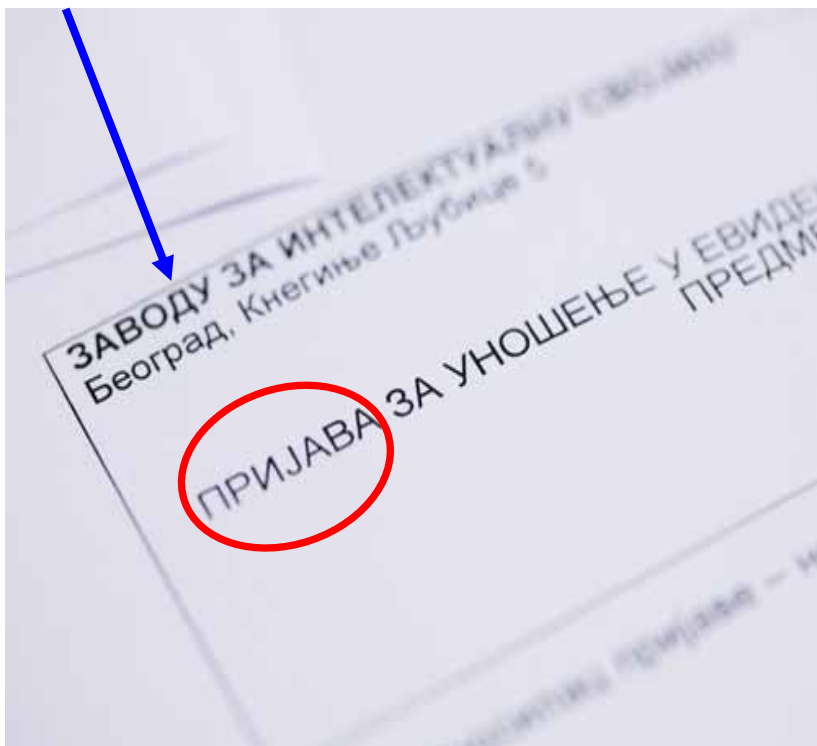
- neovlašćeno vršenje bilo koje radnje koja je obuhvaćena isključivim pravima nosioca autorskog, odnosno srodnog prava
- neplaćanje naknade propisane zakonom ili ugovorom
- neizvršavanje drugih obaveza prema nosiocu autorskog prava propisanih zakonom

zaštita prava

- *preventivna zaštita dela reklame i drugih dela/predmeta srodnih prava obezbeđenjem dokaza evidencijom i deponovanjem dela*
- utvrđenje povrede i zaštita prava ostvaruje se podnošenjem tužbe nadležnom sudu !

EVIDENCIJA AUTORSKIH DELA I PREDMETA SRODNIH PRAVA

- ***Dobrovoljni registracioni sistem prijave autorskih dela i predmeta srodnih prava u Zavodu za intelektualnu svojinu kao nadležnom organu (ZASP, Čl. 202)***
- ***Svrha:***
Obezbeđenje dokaza za autore i druge nosioce autorskih prava

Primeri deponovanih predmeta zaštite kod Zavoda za intelektualnu svojinu

- Idejni projekat festivala Egzit
- Selo Golubinci – Etno-eko muzej
- Projektovanje slova “Politika” na osnovu originalnog logotipa “Politika”
- Manifestacija “Noć knjige”(slajd:2)
- Džepni Crkveni kalendar,2012 (slajd:3)
- Dizajnersko oblikovanje grčkog pisma,idejno likovno i grafičko rešenje velikih i malih slova i mitskih bića - projekat Ellada
- Pprojekat kampanje i idejno kreativno rešenje za reklamno-propagandni spot “Green dent”
- Zakonopravilo Sv.Save1 – prevod, književno-naučno delo (slajd:4) .....
- Umetnički projekat – skulpture “Gertruda” – varijante (Gertruda sportisimo-fortisimo .. itd.)
- .....ltd.

IP "Laguna,, štiti - idejnu koncepciju projekta javne književne manifestacije pod nazivom BUDNI UZ KNJIGU/ Noć knjige; Istovremeno i zahtev za priznanje odnosnog žiga je odobren od Zavoda za intelektualnu svojinu.

Slajd (2)

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије

Slajd: 3

Hologram

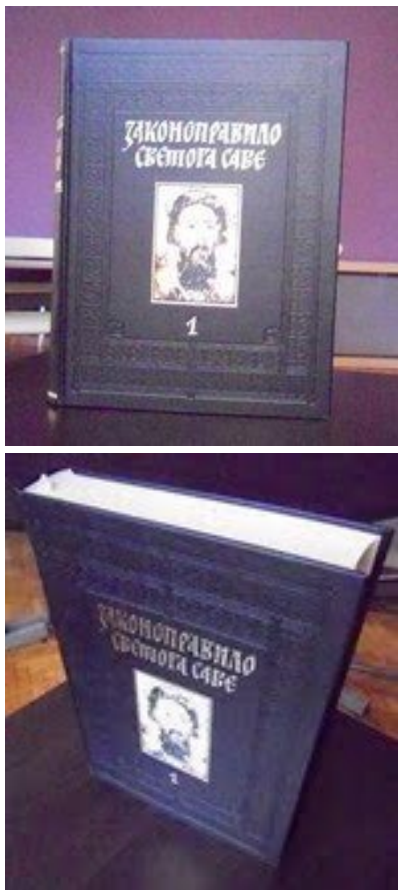
Текст календара урадио: протојереј-ставрофор Саво Б. Јовић
Месечеве мене и почетак годишњих доба припремио: проф. др Стево Шеган
Штампа: Штампарија Српске православне цркве, Београд, Краља Петра бр. 5

© Заштићено у Заводу за интелектуалну својину Србије под бројем А-81/2011 под ред. бр. 4843

- Ауторско - издавачки пројекат
Дžепни црквени календар, 2012
Носилац права/ деponent
Српска православна црква

Slajd: 4

Zakonopravilo Sv.Save 1

Evidentirano i deponovano
2005.i 2006.godine

Informacija o pravima:
Izdavač: Instorijski institut, Beograd -2005
Priredili i preveli Miodrag M.Petrović
Ljubica Štavljanin-Đorđević
Na korici:Sv.Sava, detalj freske u manastiru Mileševi, 1222-
1228, godine

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије

Хвала

Jelena Radojević, odsek za autorsko i srodna prava

Tel: 011 2025828

jradojevic@zis.gov.rs